Evrendeki Mükemmel Düzen

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Evren**, üzerinde yaşadığımız Dünya ile bütün yıldızları, gezegenleri ve varlıkları içine alan bütündür. Evrendeki her şey bir **uyum, denge ve ölçü** içindedir.
- Güneş'in doğup batması, mevsimlerin sırayla gelmesi, **su döngüsü**, gece ile gündüzün birbirini izlemesi evrendeki düzenin günlük hayatta gördüğümüz örnekleridir.
- **İnsan vücudu** da ölçülü ve dengeli yaratılmıştır: solunum, sindirim, dolaşım gibi sistemler birlikte çalışır; göz, kulak, burun gibi organlar ihtiyaca uygun yerleştirilmiştir.
- Havada, karada ve suda yaşayan her canlı, yaşadığı ortama uygun özelliklerle donatılmıştır. Her varlığın evrende bir **görevi** vardır; biri ortadan kalkarsa denge bozulur.
- İnsan **akıl sahibi** bir varlıktır: gözlem yapar, düşünür, sorgular. Evrendeki hiçbir şeyin **tesadüfen** olmadığını, bu düzenin bir **yaratıcısı** olduğunu aklını kullanarak fark eder.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.
(akıl – düzen – evren – tesadüfen)
a) Dünya, yıldızlar ve gezegenlerle birlikte bütün varlıkların oluşturduğu bütüne ..... denir.
b) Evrendeki olaylar belli bir ..... içinde gerçekleşir.
c) Evrende hiçbir şey ..... olmamıştır.
ç) İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özellik ..... sahibi olmasıdır.

2 Aşağıdakilerden hangisi evrendeki düzene **örnek değildir**?

A) Mevsimlerin belli bir sırayla birbirini izlemesi
B) Bir öğrencinin defterini evde unutması
C) Güneş'in her gün doğudan doğması
D) Gece ile gündüzün art arda gelmesi

3 Doğru (D) ya da yanlış (Y) olarak işaretleyiniz.
(…) Evrendeki her varlığın bir görevi vardır.
(…) Mevsimler her yıl rastgele bir sırayla gelir.
(…) İnsan vücudundaki sistemler birbiriyle uyum içinde çalışır.
(…) Balıkların vücut yapısı suda yaşamaya uygundur.

4 Şemada su döngüsünün aşamaları verilmiştir. Soru işaretli kutuya hangi aşama gelmelidir?

5 Aşağıdaki organları görevleriyle eşleştiriniz.
1) Göz 2) Kulak 3) Akciğer 4) Kalp
a) Kanı vücuda pompalar. b) Görmemizi sağlar. c) Solunumu sağlar. ç) İşitmemizi sağlar.

6 Aşağıdaki canlılardan hangisinin verilen özelliği, yaşadığı ortama uygun yaratılmasına örnek **değildir**?

A) Kuşun hafif kemikleri ve kanatları
B) Balığın solungaçları ve yüzgeçleri
C) Devenin uzun süre susuzluğa dayanabilmesi
D) Kedinin evde beslenebilmesi

7 "Evren" kavramını kendi cümlelerinizle tanımlayınız ve evrende yer alan üç varlık yazınız.

8 Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere "düzen" ya da "denge" kelimelerinden uygun olanı yazınız.
a) Bitkiler olmasaydı hayvanlar beslenemez, doğadaki ..... bozulurdu.
b) Güneş her gün doğar ve batar; bu bir ..... örneğidir.

9 Evrendeki düzeni fark etmemizi sağlayan insana özgü özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akıl sahibi olmak
B) Hızlı koşabilmek
C) Uyumak
D) Beslenmek

10 Çevrenizde her gün ya da her yıl **düzenli** olarak tekrar eden iki olay yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Zeynep bir hafta boyunca her sabah balkondan gökyüzünü gözlemledi. Güneş'in her gün doğu yönünden doğduğunu, akşam da batı yönünde battığını not etti. Balkondaki saksıda çiçek açan sardunyanın her sabah yapraklarını ışığa doğru çevirdiğini, bahçedeki arıların da çiçekten çiçeğe konarak bal yapmak için nektar topladığını gördü.

Zeynep'in gözlem notlarında evrendeki düzene ilişkin **üç** örnek bulunuz.

12 11. sorudaki gözlemlere göre Zeynep aşağıdaki çıkarımlardan hangisini yapabilir?

A) Doğadaki olaylar birbirinden bağımsız ve düzensizdir.
B) Güneş'in doğduğu yön her gün değişir.
C) Canlıların her biri bir amaca uygun yaratılmıştır.
D) Arılar yalnızca insanlar için çalışır.

13 "Arılar ortadan kalksaydı" neler olabileceğini evrendeki denge açısından iki cümleyle açıklayınız.

14 İnsan vücudundaki düzen ile evrendeki düzen arasındaki benzerlikleri eşleştiriniz.

1) Susayınca su içme isteği duymamız
2) Vücut ısımızın hep belli bir sıcaklık civarında kalması
3) Gece uyuyup gündüz uyanık olmamız

a) Gece ile gündüzün düzenli olarak birbirini izlemesi
b) Su döngüsüyle canlıların suya ulaşması
c) Dünya'nın Güneş'ten ne çok ne az ısı alması

15 Aşağıdakilerden hangisi insanın akıl sahibi bir varlık olarak evreni tanıma yollarından biri **değildir**?

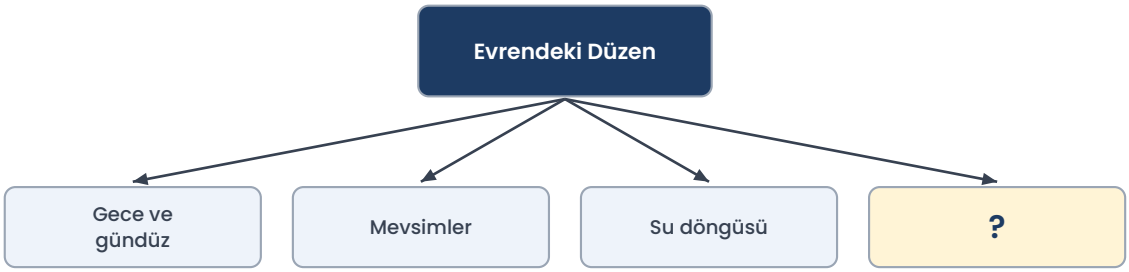
A) Çevresini gözlemlemek
B) Gördükleri üzerine düşünmek
C) Merak ettiği hiçbir şeyi sormamak
D) Olaylar arasında ilişki kurmak

16 Bir öğrenci "Kuşlar da insanlar gibi yürüyerek yer değiştirseydi ne olurdu?" diye düşünüyor. Kuşların uçmaya uygun yaratılmasının onlara sağladığı iki yararı yazınız.

17 Aşağıdaki ifadelerden hangisi "Evrende hiçbir şey tesadüfen olmamıştır." düşüncesini **destekler**?

A) Bir oyunda zar atınca farklı sayıların gelmesi
B) Mevsimlerin her yıl aynı sırayla gelmesi
C) Bir kalemin yere düşünce kırılması
D) Otobüsün trafikte gecikmesi

18 Kavram haritasında boş bırakılan kutuya evrendeki düzenden bir örnek yazınız.

19 Doğru (D) ya da yanlış (Y) olarak işaretleyiniz.
(…) Gözler, kulaklar ve burun insanın ihtiyaçlarına uygun yerleştirilmiştir.
(…) Toprak, tohumu bitkiye dönüştürmede görev alır.
(…) Evrendeki varlıkların hiçbiri diğerine muhtaç değildir.
(…) Rüzgârın da evrendeki düzen içinde görevleri vardır.

20 Evrendeki düzeni fark eden bir insanın hangi sorulara cevap aramaya başlayacağını iki soru yazarak gösteriniz.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Bir sınıfta öğretmen şu etkinliği yaptı: Öğrencilerden biri gözleri kapalı olarak saatin parçalarını bir kutuya koyup kutuyu salladı. Kutu açıldığında parçalar karışık hâldeydi ve saat çalışmıyordu.
Bu etkinlikle anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düzenli çalışan bir yapı kendi kendine oluşmaz; bir yapanı vardır.
B) Saatler kolayca bozulabilir.
C) Kutular saat saklamak için uygun değildir.
D) Parçaları çok olan eşyalar kullanışsızdır.

22 Tabloda iki canlının bazı özellikleri verilmiştir.

Tablodaki bilgilere göre bu canlıların özellikleri ile yaşadıkları ortam arasında nasıl bir ilişki vardır? Açıklayınız.

Canlı	Yaşadığı ortam	Özelliği
Kutup ayısı	Soğuk ve karlı bölgeler	Kalın kürk ve yağ tabakası
Kaktüs	Sıcak ve kurak bölgeler	Gövdesinde su depolaması

23 "Dünya Güneş'e biraz daha yakın olsaydı aşırı ısınır, biraz daha uzak olsaydı donardı."
Bu bilgi evrendeki hangi özelliği vurgulamaktadır?

A) Yıldızların sayısını
B) Gezegenlerin renklerini
C) Mevsimlerin adlarını
D) Evrendeki ölçü ve dengeyi

24 Aşağıdaki olayları "Evrendeki düzen" ve "İnsan vücudundaki düzen" olarak iki gruba ayırınız.
Göz kırpma ile gözün nemlenmesi – Gel-git olayı – Terleyerek vücut ısısının düşmesi – Ay'ın evreleri – Susayınca su içme isteği – Mevsimlerin oluşması

25 Emre: "Yağmur yağmasaydı çok daha iyi olurdu, hiç ıslanmazdık."
Emre'nin düşüncesini evrendeki düzen açısından değerlendiriniz.

26 Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin yaptığı çıkarım evrendeki düzen konusuyla **uyumsuzdur**?

A) Ela: Her varlığın evrende bir görevi vardır.
B) Mert: Doğadaki olaylar kendi kendine rastgele oluşmuştur.
C) Kaan: Canlılar birbirine muhtaçtır.
D) Nil: İnsan vücudu ölçülü ve dengeli yaratılmıştır.

27 Bir okulun bahçesinde yıllardır bulunan büyük ağaç kesildikten sonra bahçeye gelen kuşların azaldığı, yaz aylarında bahçenin çok ısındığı ve yağmurdan sonra toprağın kolayca aktığı gözlemlendi. Bu gözlemlerden evrendeki denge hakkında hangi sonuç çıkarılabilir? En az iki cümleyle yazınız.

28 Aşağıdaki davranışlardan hangisi evrendeki düzeni ve dengeyi **korumaya** yöneliktir?

A) Kuşlar için kışın yem ve su bırakmak
B) Piknikten sonra çöpleri doğaya bırakmak
C) Musluğu açık bırakmak
D) Gereğinden fazla yiyecek alıp çöpe atmak

29 Bir bilim insanı, gökyüzündeki gezegenlerin yıllar boyunca hep aynı yollarda ve aynı sürelerde döndüğünü hesaplayarak bir sonraki Ay tutulmasının hangi gün olacağını önceden söyleyebiliyor. Bu durum en çok aşağıdakilerden hangisini gösterir?

A) Gezegenlerin hareketi önceden bilinemez.
B) Ay tutulması her gün gerçekleşir.
C) Gök cisimlerinin hareketleri belli bir düzen ve ölçüye bağlıdır.
D) Gökyüzündeki olayları yalnızca bilim insanları görebilir.

30 Evrendeki düzeni gösteren bir gözleminizi kısaca yazınız. Ardından bu gözlemden hareketle evrenin bir yaratıcısının olması gerektiğini neden düşündüğünüzü açıklayınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**